

Världens Resor

Victoriafallen till Okavangodeltat

7 – 20 november 2019

Praktiska tips

Klimat

Zimbabwe, Namibia och Botswana går bra att besöka året om. I mitten av december brukar regnen komma, då börjar den så kallade gröna säsongen som varar fram till mars. Mest regn kommer i januari och februari. På hösten innan regnen kommer är det torrt och varmt och djuren söker sig till de vattendrag som finns. I november kan ni förvänta er att det är varmt, oftast runt 30 grader, men ibland varmare dagtid. Natttemperaturen kan gå ner till 12 grader. Det kan komma skurar så det är bra att ha med en regnponcho eller liknande.

Tidsskillnad

Under vårt vinterhalvår ligger dessa tre länder en timme före Sverige (+1).

Pass och visum

Ditt pass skall vara giltigt minst sex månader efter avslutad resa. Visum krävs för inresa till Zimbabwe, men inte till Namibia och Botswana.

Visum ingår inte och söks av er själva vid ankomst på flygplatsen i Victoria Falls. Ni behöver inte ha med några passfoton. På visumblanketten brukar man behöva fylla i sin adress i Zimbabwe, den

är Kingdom Hotel, Victoria Falls. Visumet kostar för närvarande 30 USD och ni betalar kontant med US-dollar.

Valuta, växling, priser

Fram till och med 2009 var Zimbabwe-dollar landets egna officiella valuta. Inflationen som orsakades av landreformen blev under 2008 till slut omöjlig att hantera (79,6 miljarder procent). Det finns sedlar från den här tiden upp till 100 miljarder, men som nu istället säljs dyrt som souvenirer. Under flera år har man pratat om att försöka återinföra sin egen valuta, men ännu har det inte blivit verklighet. USD har därför varit den absolut vanligaste valutan och den mest användbara. Däremot introducerades en "reservvaluta", bond, i oktober 2016 året som har samma kurs som en USD. Det är möjligt att ta ut kontanter i bankomater (ATM) där ges USD men det är ett maxuttag på 50 USD per dag och det kan hända att kontanterna tar slut eller att man får ut bond. Vi rekommenderar att ta med tillräckligt med USD i kontanter för perioden i Zimbabwe. Betalar man med USD kan man få växel i bond. Eftersom man inte kan växla tillbaka bond till USD så bör man göra slut på sina bond innan man lämnar Zimbabwe. Det är bra att ta med sig USD i olika valörer och mycket i små valörer. Det är ofta svårt att betala med högre valörer. Kostnadsläget för mat i Zimbabwe är något lägre än Sverige. I Zimbabwe ingår alla måltider utom en lunch och en middag.

I Namibia heter valutan namibiska dollar (N\$). Valutan är "peggad" mot den sydafrikanska randen vilket innebär att valutorna alltid har samma kurs. I Namibia går det lika bra att betala med sydafrikanska rand som med namibiska dollar. I Botswana heter valutan pula (BWP).

I både Namibia och Botswana finns många bankomater men avstånden kan ibland vara långa mellan uttagsmöjligheterna. Både VISA och Mastercard fungerar men VISA har överlag fler uttagsautomater. Om du tar med kontanter för dessa länder så ta med dig sydafrikanska rand (ZAR) att använda i Namibia och USD att växla till pula eller betala med i Botswana. På de flesta av våra boenden går det bra att betala med kreditkort.

I både Namibia och Botswana finns allt från enklare lokala restauranger till lyxrestauranger. Kostnadsläget på restauranger är generellt lägre än i Sverige men varierar naturligtvis med vad och var man väljer att äta. På den här resan ingår alla måltider i Namibia och Botswana förutom en lunch.

Dryck betalar man själv under hela resan, Som något sorts snitt kan ni räkna med att mat och dryck kostar cirka 2/3 av vad den gör i Sverige. Vatten, läsk, juice, öl och vin kommer att finnas att köpa längs hela resan.

Under resan kommer du sannolikt inte att göra av med mer än 3 000 kronor för de måltider som inte ingår samt dryck. Därtill kanske du vill handla med något hem.

Du bör ha med dig cirka 3 000 kr i en reservkassa eller ett kreditkort för oväntade utgifter om du blir sjuk eller dylikt.

Växelkurser per 2019-09-05

Zimbabwe: 1 USD = ca 9,80 SEK

Namibia: 1 namibisk dollar (N\$) = ca 0,66 SEK

Botswana: 1 pula (BWP) = ca 0,88 SEK

Dricks

I dessa länder är det kutym att lämna dricks. För mat och dryck lämnas vanligtvis 5–10% i dricks. På vissa restauranger skriver de nu in 10% serviceavgift på notan (framförallt i Zimbabwe) och då behöver du inte betala dricks. Det är vanligt att förhandla om priset om man handlar på en marknad medan butiker har fasta priser. Dricks till guider och chaufförer står Världens Resor för och du kommer bara behöva tänka på dricks vid de tillfällen då du betalar för din måltid själv eller gör saker på egen hand utanför gruppen.

El

Strömstyrkan i Zimbabwe, Namibia och Botswana är 220–230 V, 50 Hz. I Namibia är det mest förekommande vägguttaget nedanstående runda treplugg. Den här varianten kommer från Sydafrika och finns sällan eller aldrig på multiadaptar. Däremot kan en enkel adapter köpas billigt i länderna där den används. Den här varianten är också vanlig i Botswana men där förekommer även den brittiska varianten med fyrkantiga treplugg. Den varianten är också den som är mest förekommande i Zimbabwe.

Vanligast i Namibia

Används i Zimbabwe och även i Botswana

Telefoni och internet

Landsnumret till Zimbabwe är 263, till Namibia 264 och till Botswana 267. Ni får en lista med kontaktnummer till alla hotell och lodger vi bor på under resan. Att ringa till och från Zimbabwe är inte helt utan besvär. Det är dålig täckning utanför städerna. Att ringa till och från Namibia och Botswana går förvånansvärt bra med tanke på hur stora områden som är helt obebodda.

Var observant på att det kan vara dyrt både att ringa och ta emot samtal. Kontrollera kostnader med er mobilleverantör, även för eventuellt mobilsvår och vi rekommenderar att ni stänger av så kallad roaming för datatrafik.

På de flesta av våra boenden finns det tillgång till internet, men på det är oftast inte dygnet runt och man kan inte räkna med den hastighet vi är vana vid i Sverige. Det är vanligt med enkla wifi-nätverk som blir ytterst långsamma när många försöker koppla upp sig på samma gång.

Transporter

Under den här resan färdas vi de första dagarna med egen buss vid ankomst till Victoria Falls och till Chobe nationalpark. Från dag 4 till dag 9 färdas vi i Land Rovers som kör av engelsktalande guider. Under dagarna i Moremi, Okavangodeltat färdas vi och åker på safari i fyrhjulsdrevna safarifordon. Färdledaren fördelar sin tid mellan bilarna.

Namibia och Botswana är till ytan stora länder och vi åker över ett relativt stort område på den här resan. Dag 6 och 9 färdas vi större delen av dagen. Vi kommer då stanna vid flera tillfällen för pauser och lunch. Vägnätet är generellt bra. Vi kommer åka på många asfalterade vägar men vi lämnar också de stora vägarna och då kan det bli skumpigt. Det kan ibland vara svårt för vår både färdledare och chaufför att kunna svara exakt hur lång tid en sträcka kommer ta att köra eller hur långt vi har kvar. Tänk på att alltid se tidsangivelser som preliminära.

Övernattningar

Det blir en variation av boendeformer under resan. Vi har valt olika boenden som passar den miljö vi befinner oss i. De flesta nätter bor vi på hotell/lodger i safaritält eller rum. Både safaritält och rummen har egen dusch och toalett.

De två nätterna när vi campar i Okavangodeltat bor vi enklare campingtält utrustade med tälsängar med madrass, täcke, kudde och sängkläder. Det finns en utedusch med och en gemensam enklare toalett. I Okavangodeltat kan du troligtvis, beroende på vattennivån, ta ett dopp i någon av de små naturliga pooler som bildas där.

Säkerhet

Förvara gärna pengar och värdehandlingar innanför kläderna i ett penningbälte när du är på resande fot. Ta med dig kopia på passets viktiga sidor, vaccinationskort, försäkringsnummer etc och förvara detta på annat ställe i packningen. Ett tips är att scanna eller bara ta en bild på de viktigaste handlingarna och mejla till sig själv.

På flygplatser, marknader, busstationer och vid turistattraktioner där det samlas mycket människor finns det alltid risk för ficktjuvar så tänk på var du har dina värdesaker.

Försäkringar

Missa inte att kontrollera att du har en komplett reseförsäkring som skyddar dig under resan. De flesta hemförsäkringar har ett visst skydd upp till 45 dagar. Vill du komplettera din hemförsäkring så rekommenderar vi reseförsäkring hos Gouda där bland annat detta ingår:

- Vid sjukdom på resan får du dagsandelar tillbaka eller ny resa
- Försäkringen täcker alla självrisker, även de du har genom hemförsäkring och kort
- Komma-i-kapp-resan vid försenad anslutning, utresa
- Anslutningsskydd i Norden vid försenad hemresa
- Flyg & bagageförsening

På din resesida på webben hittar du länkar till mer utförlig information om vad försäkringen täcker. Kontakta gärna oss om du har frågor så hjälper vi dig att hitta den försäkring som är bäst för dig, samt att beräkna vad en försäkring för din resa kostar. Grundpris är cirka 210 kr plus 50 kr/dag.

Ha alltid med dig ditt försäkringsbevis samt det jourtelefonnummer som gäller just din försäkring. Journummer till SOS International är +45 70105050.

Vaccination och hälsa

För resan rekommenderas grundskydd mot polio, difteri och stelkramp samt vaccin mot hepatit/gulsot (Havrix eller Twinrix).

Vaccination mot gula febern krävs för dig som nyligen besökt ett land där gula febern kan förekomma.

Malaria finns i dessa länder och malariatabletter rekommenderas. Malariamyggor är som mest aktiva när solen går ned och du bör då använda myggmedel och klä dig i långbyxor och långärmad tröja eller skjorta för att minimera risken för myggbett.

Ovan råd är generella. Vi rekommenderar att du i god tid kontaktar en vaccinationscentral för att få individuella råd och även få eventuell uppdaterad information om obligatoriska vaccinationer.

Fysisk ansträngning

Den här resan är överlag inte en fysiskt krävande resa. På de flesta av våra resor ser vi städer till fots. I Okavangodeltat kommer vi gå på vandrings safari och dessa vandringar kan vara upp mot 10 km. Resan är lite strapatsrik med en del längre transportsträckor och ett par nätter i tält ute i vildmarken utan moderna faciliteter.

Bekväma luftiga promenadskor (gympaskor) rekommenderas. Färdledaren tillsammans med lokala guider kommer tydligt att avisera vad som gäller inför varje dag på resan.

Mat och vatten

Helpension, förutom två luncher och en middag, ingår i resan. Du köper egen dryck under resan. Vi äter oftast på de hotell och lodger vi bor på och ibland kommer vi ha med lunchpaket som vi äter längs vägen. Under resans gång kommer vi oftast äta västerländsk mat. Även asiatisk mat liksom någon mer lokal rätt kan förekomma. Braai (barbeque) är något av en religion i Zimbabwe, Botswana och Namibia och vi kommer säkert äta boerewors och andra godsaker från grillen någon kväll. Det mesta som erbjuds är dock sådant vi är vana vid hemifrån.

I Namibia är kranvattnet oftast drickbart i städerna även om det inte alltid smakar så gott. På landsbygden har de flesta lodger egna borrhål med rent vatten. Med det sagt så skiljer sig så klart bakteriefloran något från hemma vilket gör att även om vattnet är säkert, så kan magen bli lite orolig. Vi rekommenderar att ni köper vatten på flaska.

Språk

Zimbabwe – Officiellt talas 16 språk i Zimbabwe. Mer än 70% av dessa talar shona och ytterligare cirka 20% ndebele. Det är dessa två grupper som är landets största. Shona är ett bantuspråk medan ndebele är zulu. Engelska är också officiellt språk och i många skolor, framförallt i städerna, sker all undervisning på engelska snarare än på övriga officiella språk. Nästan alla talar engelska.

Namibia - Innan självständigheten var afrikaans och tyska de mest gångbara språken i Namibia i officiella sammanhang. Någon naturlig koppling till det engelska språket har egentligen aldrig funnits så många blev förvånade när Namibia, vid tidpunkten för självständigheten, valde engelska som landets officiella språk. En viss logik finns ändå i det valet då man tydligt ville lämna sin koloniala historia bakom sig. Förutom i officiella sammanhang är engelskan dock inte särskilt gångbar, endast en liten minoritet av namibier pratar engelska som första språk. Under vår resa kommer engelska dock fungera bra på de platser vi besöker.

Det största språket i Namibia är oshivambo men även khoekhoe, kwangali och herero talas av många. Bland den vita befolkningen talar drygt 60% afrikaans och knappt 30% tyska. Det mest användbara språket överlag är afrikaans.

Botswana - Botswana var en brittisk koloni och engelska är landets officiella språk. Nationalspråket heter setswana och är det språk som talas som förstaspråk av ca 90% av befolkningen. Utöver setswana talas över 20 mindre språk där kalanga är det största av dessa. Bland de övriga små är kanske ndebele och afrikaans de mest namnkunniga.

Fotografera

Tänk på att ha ett ödmjukt förhållningssätt när du reser, också när du är ute och fotograferar. Vill du fotografera människor är det viktigt att fråga först. Det är förbjudet att fotografera militärer och deras fordon samt flygplatser. Undvika fotografering av poliser och vägspärrar.

För ett mer hållbart resande

- Vi klimatkompenserar för CO2-utsläppet för alla resenärers flygresor från och till Sverige.
- Vi reser i mindre grupper och våra resor har få avgångar. Positivt då vi kommer närmare den lokala kulturen samtidigt som det värnar om resurser i de områden vi besöker.
- Vi väljer att resa med kollektiva färdmedel där det är praktiskt möjligt.
- Vi väljer i första hand lokalt ägda hotell.
- Vi ställer krav på våra leverantörer kring arbetsvillkor för anställda.

På just den här resan

- Nationalparkernas inträdesavgifter går till att skydda djuren och bevara deras naturliga livsmiljö.

Det här kan vi alla tänka på under resans gång

Som resenärer kan vi göra små saker som inte kostar något, men som bidrar till en bättre miljö.

Några tips att tänka på:

- Köpa lokal- och närproducerad mat, dryck och andra inhemska produkter.
- På hotellen kan vi återanvända handdukar och sänglinne samt stänga av luftkonditionering när vi lämnar rummet.
- Välj bort plastförpackningar och plastpåsar. Ta med en ryggsäck eller tygpåse för saker du köper under dagen.

Bagage

På den här resan flyger vi med Lufthansa till München och sedan vidare med South African Airways via Johannesburg. Man får checka in en väska som väger max 23 kg och ha med ett handbagage ombord som väger högst 8 kg och är högst 56 cm x 36 cm x 23 cm. Utöver detta får man också ha med mindre handväska.

Tänk på att packa det nödvändigaste i handbagaget som dina mediciner och kamerautrustning. Vid en eventuell försening av ditt bagage skall detta anmälas direkt på den flygplats du anländer till. Se till att du får ett kvitto på anmälan.

Packa i en mjuk väska då det blir enklare att stuva in bagaget i safaribilarnas bagageutrymme. Bagaget behöver du inte bära några längre sträckor, endast på flygplatsen och mellan buss och hotell. Ta med dig en mindre ryggsäck där du får plats med det du vill ha tillgängligt inne i safaribilarna.

Utrustningslista

Nedanstående lista gör inte anspråk på att vara komplett. Vad man väljer att ta med sig är högst individuellt och beroende på vad man är van vid. Listan kan ses som en checklista.

Kläder:

- Lättare, gärna luftiga, väl ingångna skor
- Sandaler
- Tunnare och lite kraftigare långbyxor
- Skjorta/blus med långa ärmar
- Shorts/kjol
- Tröja/fleece för svalare kvällar
- Regnskydd som paraply eller regncape
- Hatt eller keps för skydd mot stark sol
- T-shirts, underkläder, badkläder

Övrigt:

- Ryggsäck eller annan väska som dagpackning.
- Pass (ta gärna med en kopia på passets viktiga sidor)
- Vaccinationskort
- Försäkringsnummer
- Kamera, minneskort, laddare, eventuellt extra batterier
- Ficklampa
- Solglasögon
- Kikare
- Penningbälte för dold förvaring av ditt pass och dina pengar
- Handtvättmedel

Necessär och mediciner:

- Tandborste, tandkräm, schampo, tvål
- Egna mediciner samt malariaproylax om du skall ta detta
- Plåster, skavsårplåster
- Alvedon eller annat smärtstillande och febernedsättande
- Vätskeersättning
- Immodium eller dylikt vid dålig mage
- Näsdroppar
- Halstabletter
- Myggmedel, t ex Mygga
- Solskyddskräm med hög solskyddsfaktor

Litteraturlista

Här kommer ett litet urval av böcker som relaterar till den här resan. Det finns mycket skrivet om Zimbabwe. Lite mindre om övriga länder.

Mugabe – Martin Meredith (2007). Den kanske bästa biografien om Robert Mugabes liv och Zimbabwes moderna historia. Det är en otrolig och tragisk politisk historia, en moralberättelse, och en viktig och informativ bok för att förstå dagens Zimbabwe.

Saving Zimbabwe – Bob Scott (2013). "Rädda Zimbabwe" är en fängslande berättelse om en grupp beundransvärda svarta och vita zimbabwier som levde tillsammans och bildade organisationen "Försoningens gemenskap". De valde kärlek framför hat och integration framför segregation.

Ge mig kolera: Vägen till överlevnad i dagens Zimbabwe – Kajsa Norman (2010)

Ta en man, ge honom fullständig makt och förr eller senare tror både han och dem han leder att han är gud. 30 år efter Zimbabwes befrielsekrig anländer Kajsa Norman till Harare på jakt efter människor som vågar utmana landets president Robert Mugabe. Men inget blir som hon trott.

Charles John Andersson, Upptäckare, jägare, krigare – Bo Bjelfvenstam (1994)

Det finns en svensk som tar plats i den namibiska historien. Charles John Anderssons växte upp utanför Vänersborg men blev en av de stora upptäckarna i nuvarande Namibia. Hans liv innehöll både framgång och berömmelse med även motgång och tragedi. Idag är denne man alltför bortglömd och okänd. Bo Bjelfvenstam reste genom Namibia, i Anderssons fotspår, i början av 1990-talet. Andersson författade själv ett par böcker om sina upptäcktsfärder, utgivna på engelska, varav *Lake Ngami* och *Okavango River* är de mest kända.

This is Namibia – Gerald Cubbit m fl (2014)

Boken levandegör historien, naturens prakt, det storslagna djurlivet och olika kulturer i detta vackra och gåtfulla land.

Fritt Namibia - och sedan? samt På väg i Namibia – Karl-Gunnar Norén (1995)

Karl-Gunnar Norén är folkhögskollärare med ett förflutet som Isolera Sydafrikakommitténs kampanjsekreterare.

Damernas detektivbyrå – Alexander McCall Smith (2004)

Madame Ramotswe är inte vilken kvinna vem som helst. Hon är Botswanas första kvinnliga privatdetektiv, faktiskt Botswanas första detektiv över huvud taget...Läs den mycket hyllade boken som också blivit film!

Diamonds, Dispossession & Democracy in Botswana – Kenneth Good (2008)

Är Botswana fortfarande "ett afrikansk mirakel"? Tack vare diamanter var landets tillväxttakt den högsta i världen fram till 1990-talet. Författaren granskar väldigt kritiskt utvecklingen i landet.

Bradt guides – *Zimbabwe*

Bradt guides – *Namibia*

Bradt guides – *Botswana Safari Guide*

Wildlife of Southern Africa – *Martin B Withers & David Hosking*

Bradt guides – *Southern African wildlife*

Wildlife of the Okavango – *Duncan Butchart*

Sasol Birds of Southern Africa – *Ian Sinclear m.fl*